

Effektivitetsrevision av bokslutsprocessen inom ÅHS

Inom ramen för effektivitetsrevisionen av ÅHS för räkenskapsperioden 2018 har en effektivitetsrevision av bokslutsprocessen utförts. I effektivitetsrevisionen har följande gjorts:

- Utförts revision av balansräkning, resultaträkning och noter
- Intervjuat ledande personal inom ekonomiförvaltningen gällande bokslutsprocesserna

Effektivitetsrevisionen är inte en revision eller översiktlig granskning enligt ISA-standarderna (International Standards on Auditing). I rapporten presenteras endast iakttagelser gällande de frågeställningar som preciseras i revisionsplanen för effektivitetsrevisionen.

Som material har bland annat följande använts:

- Bokföringsmaterial
- Bokslut med specifikationer

Dessutom har följande personer intervjuats:

- Ekonomichefen
- Redovisningschefen

1. Allmänt

ÅHS uppgör ett bokslut som fungerar som ett internt bokslut för verksamheten. Det officiella bokslutet är en del av landskapet Ålands bokslut. Bokslutet undertecknas av ÅHS styrelse. Finansieringen av verksamheten sker i ÅHS bokföring genom att landskapet ger interna lån åt ÅHS som elimineras i det externa bokslutet. ÅHS verksamhet genererar således stora interna underskott som finansieras med interna lån.

Vi har i revisionen utfört sifferrevision av bokslutets resultat och balansräkning samt avstämt noterna i tillämpliga delar mot bokslutets sifferdel.

Vi framför följande iakttagelser från revisionen.

2. Resultaträkning

Granskades att resultaträkningen uppgjorts enligt god bokföringssed, genom att granska att periodiseringarna av kostnader och inkomster görs rätt i resultaträkningen. Granskades också att uppställningen av resultaträkningen är korrekt.

Det kunde i revisionen konstateras genom analytisk och stickprovsgranskning av fakturor och faktureringsprocesser att periodiseringen av inkomster inte innehåller väsentliga fel samt att uppställningen av resultaträkningen är korrekt och inte innehåller väsentliga fel eller brister.

Följande iakttagelser vill vi framföra gällande resultaträkningen:

- Ersättningar för vård av kvotflyktingar från NTM-centralen har inte periodiserats i boksluten eftersom man vid boksluttidpunkten ännu inte hade ansökt om inkomsten. Inkomster för vård av kvotflyktingar år 2016-2018 kommer sannolikt att inflyta under år 2019.
- Gällande lönerna kunde konstateras att avstämning av lönerna i bokföringen mot lönerna från löneräkningen inte gjorts och att det finns ett kast mellan dem. Skillnaderna torde bero på att många olika konton används för löner. Förvaltningen bör framöver avstämma lönerna i bokföringen mot lönebokföringen och utreda skillnader som uppstår för att stärka den interna kontrollen.
- Periodisering av löner där arbetet utförts i december men lönen utbetalats i januari har inte gjorts. Vi anser att en utvärdering av hur stora löner det är frågan om bör göras och rutinen ändras om det visar sig att det är frågan om väsentliga löner.
- Vi rekommenderar också att en intern process för avskrivande av fordringar införs. Beloppen av avskrivna fordringar varierar mycket från år till år vilket enligt vår uppfattning skulle fås jämnare om en process togs i bruk.
- Vi noterar att en driftsreservering på 1 miljon € intäktsförts. Driftsreserveringar skall göras inte i affärsbokföring och är således inte förenliga med god bokföringssed. En överföring av driftsreserveringen mot eget kapital hade varit det korrekta sättet att hantera driftsreserveringen.

Redovisningen av landskapets intäkter

ÅHS bokför inga interna intäkter från landskapet i sin resultaträkning utan allt bokförs som underskott. Pengar som ÅHS betalar till landskapet bokförs som skuld. Skulden till landskapet kommer aldrig att kunna betalas och växer snabbt eftersom verksamheten i väldigt stor grad är skattefinansierad. Vi anser att redovisnings sättet, som gör att underskottet blir enormt, inte är ändamålsenligt för att ge en rätt och riktig bild av ÅHS ekonomiska ställning. Vi anser att det skulle vara bättre att ändra redovisnings sättet t.ex. på följande sätt:

- 1) ÅHS bokför interna intäkter från landskapet årligen istället för lån
- 2) Lånet från landskapet fonderas så att det bokförs mot det egna kapitalet. Då skulle nivån på det egna kapitalet motsvara den verkliga självfinansieringen.
- 3) En uppbyggnad av landskapsfinansieringen på ett annat sätt skulle också kunna öka det ekonomiska ansvarstagandet i ÅHS. I nuläget får ÅHS inte hålla överskott och ansvarar inte heller för underskott efter att perioden tagit slut. Budgettekniskt kan ett annat hanterings sätt inom

landskapet vara komplicerat men vi anser att det är skäl att utvärdera huruvida en annan modell skulle fungera bättre som styrmekanism för verksamheten.

3. Balansräkning

Granskades att balansräkningen är uppgjord enligt god bokföringssed och att uppställningen är korrekt. Granskningen utfördes genom att avstämma balansposterna mot specifikationer. Konstaterades att balansräkningen är korrekt uppställd och att den inte innehåller väsentliga fel. Vi framför följande iakttagelser från revisionen:

Bestående aktiva

Saldot för bestående aktiva motsvarar inte heltäckande restvärdeslistan, dvs. anläggningstillgångsregistret. För sjukhusbyggnader anger bokföringen ett saldo på 295 529,39 € medan restvärdeslistan anger 283 866,23 €, det finns således ett kast på 11 663,16€. Vi rekommenderar också att man i restvärdeslistan håller pågående investeringar skilt tills de aktiveras.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna avstämdes mot lagerlistor som konstaterades motsvara bokföringen. De differenser som påtalades i effektivitetsrevisionen av lagret är inte åtgärdade. Differenserna äventyrar inte givandet av en rätt och riktig bild av ÅHS ekonomiska läge.

Fordringar

Försäljningsreskontran matchar inte bokföringen, vilket främst torde bero på att ur bokföringen avskrivna kostnader finns kvar i reskontran. Vi uppmanar förvaltningen att göra en avstämning av reskontran och bokföringen i samråd med programleverantören. Avskrivna fordringar bör kunna specificeras så att man kan kontrollera att aktiva fordringar och bokföringen stämmer. Avsaknandet av specifikation är en väsentlig brist i den interna kontrollen.

I bokföringen finns också ett antal mindre fordringskonton med saldon som inte kan specificeras. Dessa konton bör kontrolleras upp och städas bort ur balansräkningen om de inte kan specificeras.

Kassa och bank

Kassa och bank avstämdes mot kontoutdrag och kassabokföring förutom för kontot 193620, ÅAB FI9566010001102979 som inte erhöles kontoutdrag för. På kontot har enligt bokföringen skett transaktioner för ca 2 000 €.

Eget kapital

Egna kapitalet baserar sig på fjolårets balansräkning. Det kan konstateras att det egna kapitalet är kraftigt negativt pga. sättet landskapsfinansieringen bokförs.

Skulder

Leverantörsreskontran och bokföringen har ett kast på ca 1 000 € som inte kan förklaras. Övriga skulder kunde avstämmas mot balansspecifikationer eller bokföringsverifikat.

Processen

Gällande bokslutsprocessen rekommenderar vi att man framöver uppgör bokslutsspecifikationer för alla balanskonton som bekräftar bokslutet. Uppgörandet av bokslutsspecifikationer är en avstämningsrutin och viktig internkontrollfunktion. Avstämningen av bokföringen bör också göras mera systematiskt och regelbundet. I nuläget finns differenser mellan bokföringen och olika system som finns till för att hålla koll på bokföringen som reskontror, anläggningstillgångsregister etc.

Vi rekommenderar att ÅHS under år 2019 lägger resurser på avstämning av de olika systemen samt uppgör en intern process för uppgörande av bokslut.

Som en del av den interna kontrollen anser vi också att styrelsen för ÅHS bör överväga ifall det ÅHS borde ha en oberoende intern revision årligen av bokslutet för att bekräfta kvaliteten av bokslutet.

Bokslutets uppbyggnad

Bokslutet i ÅHS är en del av landskapets bokslut. Enligt landskapslagen om landskapets finansförvaltning finns ingen särskild lagstiftning om hur bokslutet för ÅHS skall göras. I ÅHS reglemente sägs att styrelsen för ÅHS ska godkänna verksamhetsberättelse och bokslut inom april månad. Bokslutsuppgifterna ska lämnas till landskapsregeringen enligt överenskommen tidplan. Verksamhetsberättelsen ska utgå från budgeten och redovisa hur de planerade förändringarna i verksamheten har genomförts, hur verksamhetsmålen uppfyllts och andra verksamhetsförändringar av större betydelse. De ekonomiska och funktionella konsekvenserna av avvikelserna från det som planerats i budgeten ska beskrivas. Verksamhetsberättelsen ska även innehålla en personalberättelse och verksamhetsstatistik.

Enligt landskapslagen om landskapets finansförvaltning 20 § skall landskapsbokslutet innehålla följande delar:

- 1) resultaträkning,
- 2) balansräkning,
- 3) finansieringsanalys,
- 4) budgetuppföljning samt
- 5) noter som behövs för att ge en rättvisande bild som avses i 19 § 2 mom.

ÅHS officiella bokslut innehåller resultaträkning, balansräkning och budgetuppföljning. Vi anser att upprättande av en finansieringsanalys och noter i enlighet med bokföringsförordningen skulle förbättra givandet av en rättvisande bild av ÅHS verksamhet.

Sammanfattning av åtgärdsrekommendationer med anledning av effektivitetsrevisionen

- Gällande bokslutsprocessen rekommenderar vi att man framöver uppgör bokslutsspecifikationer som bekräftar bokslutet för alla balanskonton.
- Vi rekommenderar att ÅHS under år 2019 lägger resurser på avstämning av de olika systemen samt uppgör en intern process för uppgörande av bokslut.
- Som en del av den interna kontrollen anser vi också att styrelsen för ÅHS bör överväga ifall ÅHS borde ha en oberoende intern revision årligen av bokslutet för att bekräfta kvaliteten av bokslutet.
- Vi anser att redovisnings sättet av landskapsfinansieringen, som gör att underskottet blir enormt, inte är ändamålsenligt för att ge en rätt och riktig bild av ÅHS ekonomiska ställning. Vi anser att ett bättre sätt att redovisa landskapsfinansieringen bör utarbetas
- Vi anser att upprättande av en finansieringsanalys och noter i enlighet med bokföringsförordningen skulle förbättra givandet av en rättvisande bild av ÅHS verksamhet.

Mariehamn den 10 april 2019

BDO Audiator Ab, revisionsammanslutning

Andreas Holmgård
OFGR, CGR